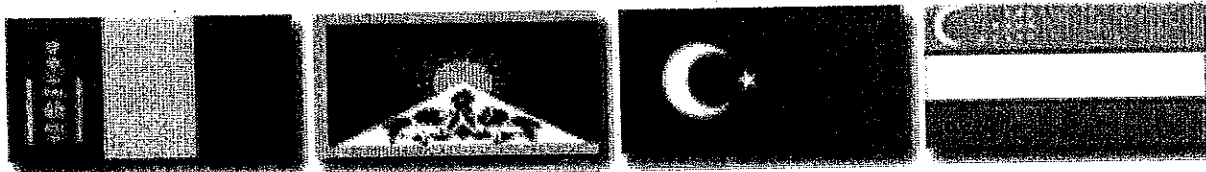

CENTRAL EURASIAN JOURNAL

DEPARTMENT OF CENTRAL EURASIAN STUDIES – INDIANA UNIVERSITY

APRIL 2005

Welcome to the spring issue of *the Central Eurasian Journal*, written and edited by the students in the Department of Central Eurasian Studies at Indiana University, Bloomington. This newsletter is dedicated to target-language communication among students who study the languages taught on a regular basis in our department: Estonian, Finnish, Hungarian, Kazakh, Mongolian, Persian, Tibetan, Turkish, and Uzbek.

In the journal, students from various levels of the above-mentioned languages wrote short pieces in various genres in the languages they are studying. Their work was edited by upper-level students. Instructors gave encouragement and guidance, but reviewed each piece for content only. Thus, this newsletter is an authentic representation of the language ability of its contributors. We make no claim

that minor imperfections in grammar, spelling, or syntax do not exist. We believe that *communication* is the essence of language learning and use, and in this each contribution is deserving of praise.

We would like to thank all of the advanced students and instructors who assisted in reviewing and collecting the contributions. The student contributors ought to be proud of their work shown in this issue.

We owe special thanks to Dr. Edward Lazzerini, Acting Director of the Inner Asian and Uralic National Resource Center as well as the IAUNRC for providing the funding that makes the Journal possible.

We want to hear from our readers! Letters and articles should be no more than 200 words in length. All submissions must be in one of our nine languages, and student writings should be only minimally edited by instructors or other native

speakers. Send submissions to

**Central Eurasian Journal,
Department of Central
Eurasian Studies, Indiana
University, Goodbody Hall
Room 157, Bloomington,
Indiana, 47405-7005.**

We would like to wish all our readers a relaxing summer holiday.

Beatrix Burghardt,
Language Coordinator
bburghar@indiana.edu

Paul Rodrigues, Editor
prodrig@indiana.edu

Language	Page
Estonian	2
Hungarian	3
Mongolian	4
Persian	5
Tibetan	7
Turkish	8
Uzbek	10

€ESTI L€HT

Komandeeringus Tallinnas

Ma läksin Eestisse ja elasin Meriton Grand Hotellis. Meriton Grand on väga suur ja väga meeldiv hotell. Meriton Grand Hotellis on ööklubi, kaks baari, kaks restorani ja kohvik. Mul on raha, nii ma jäin üheks kuuks. Hotellist on lühike tee parlamendi hoonesse, mis asub Vanas Tallinnas. Ma läksin parlamendi hoonesse iga päev tööd tegema, aga ma ei läinud sinna jala, ma sõitsin limusiiniga. Eriti suvel on Meriton Grand Hotell väga ilus. Üks park asub hotelli lähedal. Park on hea koht raamatu lugemiseks. Ma olin komandeeringus, aga mul oli veel vaba aega. Ma nägin palju asju Tallinnas ja kui ma olen pensionär, ma arvan, et ma ostan Tallinnas maja.

Jacob Haywood (Introductory Estonian)

Suvereis Eestisse

Ma tahan kirjutada täna oma Eesti reisist sel suvel. Eelmisel nädalal ma ostsin lennuki piletid. Minu naine Lana ja mina sõidame lennukiga viimasel nädalal mais. Nädal enne ma lähen koju Lõuna Carolinasse koertega Lana vanemate juurde. (Nad vaatavad koeri, kui me läheme Eestisse.) Lana sõidab lennukiga Indianapolisest kahekümne kaheksandal mail Atlantasse. Ma lähen Atlantasse päev enne ja kohtun Lanaga Atlantas. Meie sõidame Bostonisse sama päev, siis me sõidame Reykjaviki lennukiga. Me jääme Reykjavikisse üheks öhtuks ja järgmiseks päevaks. Siis me sõidame lennukiga Helsingisse kolmekümnendal mail, siis me sõidame laevaga Tallinna. Me kohtume Lana perekonnaga, kes elavad Tallinnas. Järgmisena me läheme külla sõpradega Tartusse ja läheme ekskursioonidele saarele ja Eesti maakondadesse ja linnadesse. Siis, me sõidame Ameerikasse kolmeteistkümnendal juunil. Me sõidame lennukiga esiteks Bostonisse, siis Atlantasse, siis me sõidame autoga Indianasse.

Kris Ketcham (Introductory Estonian)

Üks teatraalne film

Film *Nimed marmortahvilil* lõpeb seal, kus film ka algab — Tartu kohal linna kella sees ja ka õpilaste koolitoas. Peategelane sõidab koos venna ja sõbrannaga rongiga. Ta mälestab linna kella. Üks kell heliseb koolis. Üks noor koolipoiss läheb tühja, pühasse tupp. Nimed on tahvilil. Nii, pärast seda, kui õpilased surevad metsas—kellad hakkavad helisema. Mälestuse kell hakkab jooksma ja kell heliseb praegusel ajal mälestuse koolis.

Filmi A B C A B struktuur on väga teatraalne. See ei ole ühe filmi struktuur. Üks Hollywood-i "shootfest" lõpeks vist metsas. Või film peaks rongiga lõppema (peategelane mäletab kella). Või film algaks koolitoas ja lõpeks ka seal.

"..ja ütles, me olla elus,/me päevad olla veel ees./Ning seda õnne kuulates/meil olid silmad vees." Kas ühes kinos? Üks näidend on aeglasem ja soojem, kui üks film. Elmo Nüganen, kelle tarkus ilmub Eestis lavade peal, tegi ühe viisaka filmi eestlastele. *Nimed marmortahvilil* mängitakse ühel eesti kujuteldaval laval.

Greg Glending (Introductory Estonian)

Magyar Hírek

Tyler Hafen

A Szkeptikus

Hét évvel ezelőtt Ausztriában, Linzben laktam. Egy szép napon sétálni mentem egy parkba, ahol egy különös embert láttam. Nem tudtam elhatározni, hogy fiatal volt-e vagy öreg. Fehér szakálla volt, de a szemei olyanok voltak, mint egy gyermeknek. Két embert figyelt, akik sakkoztak. Ez az ember nagyon érdekelt engem, így közelítettem hozzá, és elkezdtem vele beszélgetni.

A társalgásunk nem felszínes volt. Azonnal komoly dolgokról kezdtünk beszélni. Én valamit mondtam a sok erőszakról ami a világon van, erre az ő válasza nagyon furcsa volt. „Nem hiszek az erőszakban,” felelte.

Megdöbbenően kérdeztem „Hogy érti azt, hogy nem hisz az erőszakban?”

„Ez azt jelenti, hogy az egész erőszak dolog, amiről az újságokban és tévében szó van, csak kigondolás. A háborúk, a gyilkosságok, az utcai rablótámadások, ezek nem valódiak.”

„Viccelsz, vagy nem?” kérdeztem zavarodottan.

„Nem. Ez a valóság. Két napja kint voltam az utcán. Láttam ahogy egy pár fiú egy embert megtámadt és kirabolt. De ez nem a valóság volt. Semmi sem történt a kirabolt emberrel. Csak felállt és elment. De tegnap az újságok azt adták hírül, hogy hat fiú egy embert összevert, és hogy ő most súlyos sérülten fekszik a kórházban. Az egészséget csak hamisították, hogy ránk ijesszenek.”

„És mi a véleményed a világháborúkról, a holokausztról? Azok sem történtek meg?”

„Nem. Az egész csak a média kitalálása volt.”

Nem tudtam mit mondjak erre. Szép lenne, ha az erőszak a világtörténelemben csak mese volna, de sajnos ez nem az igazság. Így semmit

sem tudtam válaszolni a véleményére. Miután elmentem, elgondolkodtam erről az emberről. Talán olyan sok erőszakos eseményt látott, hogy már nem tudott abban hinni, hogy az emberek mindegyike képesek. Sajnos, de ez lehetséges.

(Advanced Hungarian)

Krystal Languell

Nyári utazásom

Én fogok menni Magyarországra a nagyapámmal a jövő hónapban, májusban. A nagyapám született Magyarországon és eljött Indianába 1956-ban. Visszament számos időt, és anyám ment vele 1988-ban. A nagyapám nem visszament tizenegy év óta. Az anyja halt meg 2003-ban, és ez az első utazása lesz óta.

Ez lesz az első utazásom Európába. Mi fogunk autózni Mishawakából Chicagóba. Mi fogunk felszállni a repülőgépre Chicagóból Londonba maius tizenhetedikén, mi fogunk menni hat óra husz perckor este. Mi fogunk kiszállni a repülőgépből Londonba és beszállni a másik repülőgépre nyolc óra tizenöt perckor reggel. Mi fogunk leszállni a repülőgépből Bécsben délután. Valaki fog autózni Bécsből Sopronba. A városa Sopron közel van.

Én akarok menni Budapestbe is. Mi fogunk aludni a húga házában, de én akarok tölteni számos napot Budapestben vagy Győrben. Talán fogok beszélni magyarul Magyarországon. Nem ismerem a családom Magyarországon, és nem tudom hány ember vagy gyerek ott lesz.

Akarok menni Franciaországba is, de nem lesz idő. Franciaországban akarom nézni Parizst és az Eiffel Tower-t. De Parizs túl messze van. Talán jövő nyáron fogok menni Franciaországba.

(Intermediate Hungarian)

ОЮУТНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

Nathan, Allison, Intro. Mongolian.

Монгол хөгжим. (Mongolian music)

Монгол улс хөгжмийн баялаг уламжлалтай. Монгол хөгжмийн олон төрөл байдаг. Эхлээд уртын дуу байдаг. Уртын дуу ерөнхийдөө утга уянгын, гүн ухааны, баяр ёслолын болон шашны тухай сэдэвтэй байдаг. Монголын чухал хөгжим бол морин хуур. Зүүн зүгийн монголчууд ерөнхийдөө морин хуур тоглодог. Бас тэдний зарим нь уул нутгийн лимбэ тоглодог. Баруун монголчууд ер нь лимбэгүй дуулдаг. Одоо би морин хуурны тухай тодорхой яриаар байна. Морин хуур нь ив илэрхий Монгол улсын хөгжмийн зэвсэг аж. Уламжлалт үлгэрчид морин хуур тоглодог. Морин хуур эгшиг хоёр чавхдастай. Одоо Монголын хамгийн алдартай хөгжим "хөөмий" байна. Одоо Монголын хамгийн алдартай хөөмийч нар Гэрэлцогт Сундуй хоёр. Сүүлийн үед поп хөгжим алдаршсан. Улаанбаатарт поп хөгжим их дэлгэрч байна. Одоо хамгийн нэртэй хамтлагууд бол хүнд металл "Хурд", хүүгүүдийн поп хамтлаг "Камертон", охидын поп хамтлаг "Эмоушин", хатуу рок "Харанга", хип хоп "Хар сарнай", "Татар" хамтлаг юм.

Миний бодлоор Монголын хөгжим сонирхолтой бас олон янз.

Alice Seddon, Introductory Mongolian

Сюзи Дросттой хийсэн ярилцлага.

Сюзи Дрост Индианагийн их сургуулийн Монголын нийгэмлэгийн сангийн нярав ба менежер хийдэг. Би өнгөрсөн долоо хоногт ажлын өрөөнд нь түүнтэй товч ярилцлага хийсэн.

- Монголын Нийгэмлэг хэзээ яаж байгуулагдсан бэ?

- 1961 онд хэсэг эрдэмтэд Монголын тухай мэдээлэл солилцохоор Нью-Йорк хотод Монголын нийгэмлэгийг байгуулсан. Тэр үед ийм мэдээлэл олох их хэцүү байсан. 1963 онд Хангины Гомбожав Индианагийн их сургуульд хичээл заахаар ирээд Монголын нийгэмлэгийг Блүүмингтонд шилжүүлж авчирсан. Монголыг нийгэмлэг бол ашгийн бус, төрийн бус байгууллага ба Монголын түүх, соёл болон хэл судлалыг хөгжүүлэх зорилготой. Манай нийгэмлэг эрдмийн бас буяны байгуулага.

- Монголын Нийгэмлэг байгуулагдсанаасаа хойш янз бүрийн ном хэвлэсээр ирсэн үү?

- Тэгсэн. Бас 1962 онд анхны "Монголын нийгэмлэгийн мэдээлэл"

хэвлэсэн. Тэр өнгөрсөн он жилүүдэд өөрчлөгдөөд "Монголын нийгэм-лэгийн сэтгүүл" болжээ. Бид зөвхөн англи хэлээр монгол судлалын тухай сэтгүүлээ хэвлэдэг.

- Та Монголын Нийгэмлэгт яаж ажиллаж эхэлсэн бэ?

- Би нарийн бичгийн дарга хийгээд SPEA-гийн оюутан болоод олон ажлын санал авсан. Монголыг нийгэмлэг хамгийн их мөнгө санал болгож би 1978 онд энд ажиллаж эхэлсэн. Тэгээд эрдэмтэн Хангин тун сайн байж, надад аав шиг байдаг байсан.

- Ажилд чинь юу хамгийн их таалагддаг вэ?

- Би маш их сонирхолтой хүмүүстэй танилцдаг. Жишээлбэл өнгөрсөн хагас сайн өдөр Нора Манжаа ирээд Монголын ардчилалын тухай ярьсан.

- Таныг надтай ярилцсанд баярлалаа.

Sam Laughlin, Intermed. Mongolian.

Зуд (Winter disaster)

Монголын малчид сонин амьдралтай. Малчид адуу, тэмээ, хонь, ямаа, үхэр өсгөдөг. Монголын цаг агаар их хэцүү. Харамсалтай нь заримдаа хөдөө өвөл их цас орж зуд болдог. Цас их орвол "цагаан зуд" гэдэг. Цас ороогүй их хүйтэн бол "хар зуд" гэдэг. Заримдаа малчин айл өдөрт нэг удаа хоол иддэг. Яагаад гэвэл тэдний мал үхсэн. Зуд болоход заримдаа мал өөр малын ноос иддэг. Яагаад гэвэл тэжээлгүй байна. Их цас орвол нисдэг тэрэг мал болон хүмүүст хоол тэжээл хүргэдэг. Зуд болоход малчид тэмээ унадаг. Яагаад гэвэл тэмээ даардаггүй, бас дулахан. Монголд өвөл зуд болоход хотын хүмүүс, олон улсын байгууллага, Улаан загалмайн байгууллага монгол малчдад тусламж үзүүлдэг. Монгол малчид өвөл үстэй дээл, үстэй малгай эсгий гутал өмсдөг. Түүнээс гадна малчид хаврыг их хүлээдэг.

Kyle Kinkead, Intermediate Mongolian.

Мозамбикийн хувьсгал

1962 онд Мозамбикийн хувьсгалын байгууллага байгуулагдсан. Энэ хувьсгалын байгууллагыг "Фрилимо" гэдэг байсан. "Юдинамо" "Ману" "Инами" гэдэг гурван жижиг байгууллага "Фрилимо"-г байгуулахаар хурал хийсэн. Эхлээд Фрилимогийн Ерөнхийлөгч Эдуард Мандлин гэдэг хүн байсан. Тэр хойд Мозамбик улсад төрсөн. Гэвч их сургуульд сурахаар Америк улсад ирсэн.

Тэгээд тэр НҮБ-д ажилласан. Тэр Фрилимогийн Ерөнхийлөгч болсны

дараа хоёр жил дайн болоогүй. Гэвч Португал улс Мозамбикийн тусгаар тогтнолыг хамгаалаагүй. Тийм учраас 1964 онд Фрилимо тулалдаан эхлэх хэрэгтэй болсон. Тэд нар таван жилээр тулалдсан. Тэгээд 1969 оны хоёрдугаар сарын 3-нд Португал Эдуард Мандлинд бөмбөгтэй захиа илгээсэн. Ингэж Эдуард Мандлин улс төрийн аллагаар нас барсан. Дараа нь чөлөөт Фрилимогийн үйл ажиллагаа удааширсан. Яагаад гэвэл тэд нар Ерөнхийлөгчгүй болсон. Тэд нар Самора Мишел гэдэг хүнийг Ерөнхийлөгчөөр сонгосон. Тэгээд Фрилимо дахиад ач холбогдолтой болсон. Харин Мандлиний Фрилимо Мишелийн Фрилимогоос илүү эв нэгдэлтэй байсан. Португал их ядуу улс байсан. Тийм учраас Африкийн дайнд их дургүй байсан. Тийм учраас 1975 онд тэд нар хувьсгал хийсэн. Мозамбикийн хувьсгал Португалын хувьсгалыг ялахад хүргэсэн. Ингэж Мозамбик улс тусгаар тогтнолоо олсон.

Emilia Bristow, Intermediate Mongolian

Хөвсгөл аймгийн цаатангууд (Khuvsgul's reindeer herders)

Би 2003 оны дөрвөн сар Монголд амьдарсан. 10 сард манай ангийн 9 оюутан багш нартайгаа хатм Хөвсгөл явсан. Бид нар Улаанбаатараас онгоцоор Хөвсгөл аймгийн нийслэл Мөрөн хотод онгоцоор очсон. Тэгээд бид нар машинаар Цагаан нуур сум явсан. Яагаад гэвэл бид нар хойшоо явж цаатантай уулзмаар байсан. Цагаан нуураас хойш зам их муу учраас морь унах ёстой байсан. Хоёр хоногийн дараа бид цаатан айл олсон.

Цаатангууд Хөвсгөл аймгаас хойш амьдардаг. Тэд нар цаа буга хариулдаг. Бас урцанд амьдардаг. Цаа бугаасаа сүү авдаг учраас цаатангууд их сүүтэй цай, бяслаг иддэг. Гэвч сүү жаахан учраас тараг хийдэггүй. Би нэг гэр бүлтэй нэг долоо хоног амьдарсан. Энэ гэр бүлд ээж эгч дүү гурав байсан. Өөр дүү сургуульд байсан. Аав байгаагүй. Цаатан ядуу боловч түүний амьдрал их амархан. Өглөө ээж нь цаа буга саадаг. Тэгээд цай хийдэг. Тэгээд тэр гал дээр талх хийдэг. Тэр бас цаа буга уяанаас нь тавьдаг. Тэгээд найзтайгаа уулздаг. Цаатан хааяа цаа буга алж иддэг. Яагаад гэвэл тэдний цаа буга цөөхөн. Тэд нар бас ан агнадаг. Долоо хоногийн дараа бид нар буцсан. Тэнд маш сонин байсан

خبرنامه اروپا آسیایی

بخش زبان فارسی

تعطیل بهار من

ساناز جانستون: دانشجوی سال اول فارسی

در تعطیل بهار من در بلومینگتون و چیکاگو بودم. من خواستم راجع به شاهنامه یک مقاله بنویسم و خواستم برای امتحان درس بخوانم. اولاً من شاهنامه فردوسی را به زبان انگلیسی ترجمه و دیویس خواندم. سپس من "حماسه و آشوب" دیک دیویس را خواندم. من تصمیم گرفتم که پیرامون بیگانه هراسی و مهماننوازی برای کنفرانس مقاله ای بنویسم. من روی تاپیک (موضوع) ازدواج در شاهنامه نوشتم برای اینکه شاهزاده ها با زنه‌های خارجی ها عروسی کرده اند. اگر زنه‌های ایرانی با خارجی ها عروسی نکنند. پس آنها با که میتوانند عروسی بکنند. من گردآفرید را دوست دارم برای اینکه او از سهراب مبارزتر و هوشیارتر است. من همچنین نامه گل سرخ اکو امبرتو، نویسنده ایتالیایی را خواندم. من گلستان سعدی را نیز خواندم اما ترجمه را دوست نمی‌دارم. من فرهنگ و امپریالیزم سعید را دارم. من از کتابها خسته می‌شوم. من سه روز در چیکاگو بودم. من با خاله ام و دایی ام بودم. زهره و من به موسیقی جاز رفتیم و گوش دادیم. ما، کورت الینگتون را گوش دادیم. من می‌خواستم برای شنیدن موسیقی موسیقیدان مطلوب من، دیو پروبیک بروم ولی نرفتم زیرا من دختر دایی ام را در نمایشنامه موزیکال دیدم. او نیم ایرانی است. آنها، خانواده مطلوب من در شیکاگو هستند.

تعطیلات بهار من

بهروز گلپورن : دانشجوی سال اول فارسی

برای تعطیلات بهار من به خانه ام در الکارت و شیکاگو رفتم. وقتیکه در الکارت بودم ، پدرم، مادرم، خواهرم و برادرم را دیدم. در شیکاگو دوستهایم را دیدم و به یک کنسرت موزیک رفتیم. در شیکاگو همچنین، من و دوستهایم مهمانی داشتیم. همه لباس سبز پوشیدند چون روز پاتریک مقدس بود. مردم زیادی به مهمانی آمدند. صبح ما همه به رستوران رفتیم که صبحانه بخوریم. وقتی به خانه رفتم، خانواده ام و من روز پاتریک مقدس را جشن گرفتیم. در خانواده ام همیشه روز پاتریک مقدس را جشن می‌گیریم. در روز پاتریک مقدس خانواده ام به کلیسا می‌روند. بعد از کلیسا غذا می‌پزیم. غذاهای مانند گرن بیف، کد ل، روبنس، و کلم می‌پزیم. کد ل گونه ای سوپ است. روبن ساندویچ است. در روز پاتریک مقدس هم آبجو سبز داریم. همیشه دوستها و خانواده‌های زیادی به خانه امان دعوت می‌کنیم. در روز پاتریک مقدس پدر بزرگم ، مادر بزرگم و دایی ام به خانه امان آمدند. همه یکدیگر را دوست دارند. تعطیل بهار من خیلی خوش بود.

تعطیلات بهار من

زهره اسماعیل: دانشجوی سال اول فارسی

برای تعطیلات بهار من شیکاگو رفته چونکه فامیل من آنجا زندگی میکند. دختر خاله و مادرم، شوهرش و بچه های او من را برای ماندن با آنها دعوت کردند. من دوست دارم خانواده خاله ام را ببینم و تصمیم داشتم فوراً بعد از شروع تعطیلات بهار به شیکاگو بروم. اما در ابتدای تعطیلات باید درس بخواندم. در صبح زود در چهارشنبه با ماشینم به شیکاگو رفتم. بعد چمدان باز کردم و ناهار خوردم. با دختر خاله ام، فایزه، به تمرین ورزش بازی روی یخ رفتم. آن شب به یک سالن موسیقی معرفی در شیکاگو با ساناز رفتم. خواستم به کورت الینگ، جاز زن تازه و با استعداد گوش کنم. در پنجشنبه وقتیکه بچه های خاله ام در مدرسه بودند، من داشتم درس میخواندم. بعد از ظهر در پارک ملی گردش کردم چونکه هوای خوبی بود. در جمعه دوست عزیزم، روزینا، از هیوستون به شیکاگو آمد برای دیدن کردن من. صبح ساعت هفت، من روزینا را از فرودگاه سوار کردم. ما به قسمت مرکزی شیکاگو رانیدیم. ما اتومبیل را پارک کردیم و برای تماشا و خرید پیاده رفتیم. شیکاگو یک شهر خیلی بزرگ است و نقاط دیدنی زیادی دارد مانند آفق مرئی (سیرز تاور)، که معروف در دنیا است. آن شب، فامیل با روزینا و من برای شام در خیابان دیوان به یک رستوران پاکستانی رفتیم. در شنبه به بلومینگتون آمدم. من از تعطیلات بهار خیلی لذت بردم.

تعطیلات بهار من

بیژن سوالم: دانشجوی سال اول فارسی

در تعطیلات بهاری من به قاهره رفتم. بهار، هوا در قاهره خیلی خوب است. من با هوایما به قاهره رفتم. من هشت روز در قاهره ماندم. من به بازار قاهره رفتم. بازار قاهره بزرگترین بازار سنتی در قاهره است. قدمت آن بیشتر از 1000 سال است. بازار قاهره از بازارهای کوچک تشکیل می شود. هر بازار مغازه های بسیاری دارد. بازارهای فرش، طلا و پارچه مهم ترند. بازار قاهره نزدیک زیارتگاه حضرت امام حسین در قاهره است. زیارتگاه حضرت امام حسین از همه زیارتگاهها بزرگتر در قاهره است. برای نزدیک شدن به خدا، من نذر باقلا پختم. مادر من و پدر من به من کمک کردند. ما با ماشین پدر من به بازار قاهره و زیارتگاه حضرت امام حسین رفتیم. بعد از اینکه بازار قاهره و زیارت به زیارتگاه حضرت امام حسین رفتم، من پارک نصر رفتم. پارک نصر اولین و بزرگترین گارک در قاهره است. پارک نصر خیلی قشنگ است. من از تماشای گل ها، درختان و دریاچه پارک لذت بردم. بعد از آن، من شهر اسکندریه رفتم. شهر اسکندریه از شهرهای تاریخی و زیبای مصر است. شهر اسکندریه قدمت آن بیشتر از 2300 سال می باشد. این شهر آثار باستانی و نقاط دیدنی زیادی دارد یعنی قلعه نظامی و موزه قایتبای و عمود سواری و آرامگاه کوم شوفه، "ارامگاه معروف رومانی، و موزه یونانی- رومانی است. تعطیلات بهاری من خیلی خوش گذشت.

* * * བྱིམ་ཚང་ཞིག * * *

ཁ་སང་རི་ལ་གངས་འདུག དོམ་གསུམ་དེ་ལ་སྔོན་གི་འདུག བྱིམ་ཚང་ཞིག་ལ་ཨ་མ་ལགས་དང་བུ་ལགས། སྲུ་གསུམ་འདུག དོམ་གསུམ་གནས་མཇལ་ལ་སྤྱོན་པ་རེད། སུ་མོ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཁོང་ཚོའི་ཁང་པ་ལ་སྤྱོན་པ་རེད། མོ་རང་གིས་ཐབ་ཚང་གཙང་མ་བཞོས་པ་རེད། ཐབ་ལ་ཁོག་མ་འདུག ཁོག་མ་ཡི་ནང་ལ་འབྲས་འདུག ཐབ་ལ་ཁོག་ཉིར་ཡང་འདུག འབྲས་ལས་ཇ་ཡག་བ་འདུག མོ་རང་གིས་འབྲས་ཞོས་པ་རེད། ཇ་འཕུང་པ་རེད།

དེ་ནས་སུ་མོ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཉལ་ཁང་ལ་སྤྱོན་པ་རེད། ཉལ་ཆས་སྐང་ལ་ཞེ་མི་འདུག ཞེ་མི་སྲས་མགོ་ལ་སྐྱུག་བ་ཤོར་པ་རེད། མོ་རང་ཐབ་ཚང་ལ་ལོག་ཡོང་པ་རེད། མོ་རང་གི་མོག་གྲུ་ཡི་ནང་ལ་མོག་མོག་བཞོས་པ་རེད། མོ་རང་གིས་མེ་བཏར་པ་རེད། བྱས་ཙང་མོ་རང་ལ་མིག་རྒྱ་ཤོར་པ་རེད།

རྗེས་ནས་དོམ་གསུམ་ཁོང་ཚོའི་ཁང་པ་ལ་ལོག་ཡོང་པ་རེད། བུ་ལགས་དོམ་གིས་སུ་མོ་ལ་བྱིད་རང་སྲུ་ཡིན་ཟེ་ལབ་སོང་། ཨ་མ་ལགས་དོམ་གིས་བྱིད་རང་གིས་སྲས་མགོ་ལ་སྐྱུག་བ་སྐྱུགས་པ་ཡིན་པས་ཟེ་ལབ་སོང་། སུ་མོ་དེ་ནས་ཐབ་འཕུང་གནམ་གྲུ་ནང་ལ་འཕུང་པ་རེད།

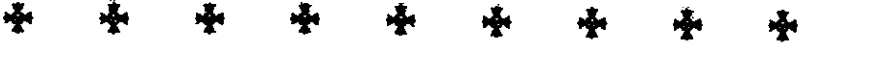
Fred Makins, Kathryn Ottaway
Introductory Tibetan II

བཀྲ་གིས་ལྟ་ས་ལ་སྔོན་གི་འདུག ཁོ་རང་གི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ལ་མི་མང་པོ་སྔོན་གི་འདུག ཁོ་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་དང་། བུ་ལགས། སྐྱུན་སྐྱུ་སྲུ་གཉིས་དང་སུ་མོ་གསུམ་དེ་ལ་སྔོན་གི་འདུག ཁོ་ཚོ་ལ་བྱི་གཅིག་དང་ཞེ་མི་གཅིག་ཡང་འདུག བཀྲ་གིས་དང་ཁོ་རང་གི་སྐྱུན་སྐྱུ་སྲུ་ཉལ་ཁང་གཅིག་ལ་ཉལ་གི་འདུག ཁོ་རང་གི་སྐྱུན་སྐྱུ་སུ་མོ་ཉལ་ཁང་གཞན་དག་ལ་ཉལ་གི་འདུག ཁོ་རང་གི་ཁང་པ་ལ་འབྲས་ཁང་དང་། ཉལ་ཁང་གསུམ། མཚོད་ཁང་། ཐབ་ཚང་འདུག ད་ལྟ་བཀྲ་གིས་བྱིས་འབྲས་ཁང་ལ་གཟུགས་པོ་འབྲུག་གི་འདུག ཨ་མ་ལགས་བྱིས་ཐབ་ཚང་ལ་མོག་མོག་བཞོས་གི་འདུག ཨ་ལྷག་གིས་སློབ་བྲུ་ལ་སློབ་སློབ་བྱེད་གི་འདུག།

David Aronoff, William Coulter
Introductory Tibetan II

གྲོང་རྒྱུང་ལ་ཁང་པ་ཞིག་འདུག ཁང་པ་ལ་ནང་མི་གསུམ་སྔོན་གི་འདུག བུ་ལགས་ཞིང་པ་རེད། སྐྱེད་དམན་བྱིས་ཐབ་ཚང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་གི་འདུག སུ་སློབ་མ་རེད། བཅུག་སྲུ་ཞིག་ཉལ་ཁྲི་ཡི་སྐང་ལ་འདུག བཅུག་སྲུ་ཡི་འོག་ལ་ཨ་བྲ་འདུག ཨ་བྲ་ཡིས་ཆང་མང་པོ་འཕུང་པ་རེད། ཨ་མ་ལགས་བྱིས་ཨ་བྲ་ཞོས་པ་རེད། སུ་མིག་རྒྱ་ཤོར་པ་རེད། བུ་ལགས་ཞིང་ཁ་ནས་ནང་ལ་ཡོང་པ་རེད། བུ་ལགས་བྱིས་ཨ་བྲ་ཡི་སྐྱལ་བ་མཚོད་ཤོམས་བྱི་སྐང་ལ་བཞག་པ་རེད། ཨ་ཙོ།

Brandon Williams, Tim Rice
Introductory Tibetan II

Demir Gökođlu

Intermediate Turkish II

Çok Sevdđim İki Arkadaşım Hakkında

Ödemiş ve Ithaca (New York)'ta yaşayan iki arkadaşım var. Ödemiş'te oturan arkadaşım bir erkek, fakat Ithaca'da oturan bir kadın. Kitabevinde işçi olan o kadın iki çocuđu evlat edindi. İlkokulda öğretmen olan erkek arkadaşım Ödemiş köftesinden çok hoşlanıyor. Onlar okuldayken, kadın arkadaşım her dersten çok yüksek not almıř, fakat erkek arkadaşım derslerden düşük notlar almıř. Okulda fazla çalışmayan erkek şimdi çok iyi bir öğretmen, fakat derslerine çok çalışan kadın arkadaşım şimdi bir Latin Amerikan kitabevinde çalışıyor. İlginç, deđil mi?

Ödemiş'te oturan arkadaşım ile Türkiye'de, Bilkent Üniversitesi'nde yken dört yıl önce tanıştım. Ithaca'da oturan arkadaşım ile Bangor Lisee'da sekiz yıl önce tanışmıştım. Bilkent'te tanıştđđım futboldan çok hoşlanıyor, fakat Bangor Lisee'de yaşayan arkadaşım spordan hiç hoşlanmıyor. Kadın arkadaşımın okuduđu okul küçük bir ormanda, fakat erkek arkadaşımın okulu Türkiye'nin başkenti Ankara'da. Ithaca'da okulun olduđu yer küçük bir ormanda, fakat Türkiye'deki okul Türkiye'nin başkenti Ankara'da. Ithaca'da 20,000; Ankara'da ise üç milyon insan yaşıyor.

Bu arkadaşlarımı çok seviyorum, ama onları uzun zaman göremeyeceđim için üzgünüm de. Yaşadđđım mısır tarlalarında, yani İndiana'da onları çok özliyorum.

INTRODUCTORY TURKİSH II, SHANTIA YARAHMADİAN**A Story- Bir Hikaye**

Bir zamanlar bir ÷lkede bir padişah varmış. Bu padişah hiç kimseye âşık olmamış. Sonra onun bakanı ve halkı onun hakkında çok endişe etmiş, çünkü kendisinden sonra padişah olacak bir ođlu olsun istiyorlarmış.

Bir zamanlar bir ressam bu ÷lkeye gelmiş ve onda çok güzel bir kızın resmi varmış. Padişah onu gör÷p bu kıza âşık olmuş ve “Ben bu kızla evlenmek istiyorum” demiş. Sonra onun bakanı bu kızın ÷lkesine gitmiş ve bu kıızı bulmuş. Bu kız çok güzelmiş, hem de çok. Birçok insan onunla evlenmek istiyormuş. Ama bu kızla evlenmek için bir şart varmış. Bu kız her şeyi bilirmiş. Bu kızla evlenmek isteyen adam ona bir soru sormalıymış ve kız cevap verememeliymiş ve herkes sadece 20 soru sorabiliyormuş. Sonra padişah bu kıza soru sormaya başlamış. Padişah kıza 19 soru sormuş. Bu sorular çok zormuş ama kız her soruya cevap vermiş. Sonunda padişah yirminci soruyu bulmak için dua ederken uyumuş. En son gün kızın cevap veremeyeceđi soruyu bulmuş. Bu soru şuymuş: Senin cevabını bilmediđin soru hangisi?

O'ZBEKCHA XABARLAR

10

Ўзбекистон

2003 йилдан бошлаб, мен ўзбек тилини ўқияман. Ўзбекистон ҳақида олдин билмас эдим, фақат Америка ва Европа ҳақида билар едим. Менга Хулкар Матчонова кўп ёрдам берди. Ўзбекистонда 12 вилоятлар, 25 миллион аҳоли, кўп шаҳарлар ва қишлоқлар бор. Мен Ўрта Осиё ҳақида ҳам ўқиган едим. Бугун у ерда бешта республика бор. Хозир у ёрда кўп тилилар ва қадимий тарих бор.

Кўп ўзбек аҳолиси яхши ишлай оладилар. Баъзи одамлар замонавий бинода ва шаҳарларда яшайдилар, баъзи одамлар эски қишлоқларда яшайдилар. Мен Америка ва Европа кишиларини яхши биламан, лекин ўзбек одамлари жуда меҳмондўст ва кўпинча хурсанд.

Америкадек, Ўзбекистонда ҳам болалар ўйнадилар, одамлар мевалар сотиб оладилар. Одамлар ишлайдилар, баъзилари ишсиз. Америка ва Ўзбекистоннинг талабалари ҳам кино-театрга, чойхонага, ва ресторанга боришни яхши кўрдилар. 2003 йилдан кейин, на фақат Ўзбекистон ҳақида, кўпроқ дунё ҳақида биламан.

Seth Lewis,
Intro. Uzbek (OSU)

Мен Ўзбекистонга бораман

Бу ёз мен Ўзбекистонга бораман. Мен 19 майда Чикагодан Тошкентга учаман. Мен жуда хурсанд. Мен ҳеч қачон Ўзбекистонга бормаганман. Мен Тошкентда яшайман ва Америка элчихонасида ишлайман. Мен кўп шаҳарларга бормоқчиман.

Хива, Бухоро, ва Самарқандга бормоқчиман. Мен ҳам кўп ишламоқчиман. Мен бозорга бормоқчиман, қовунлар сотиб олмақчиман. Мен кўп палов емоқчиман. Мен тўйларга бормоқчиман ва ўзбекча рақсга тушишни ўрганмоқчиман. Мен ҳам эшакка минмоқчиман. Лекин мен ҳам бироз хаяжонланяпман, чунки ҳали яхши ўзбекча гапира олмайман. Ўзбекистон ҳам жуда иссиқ! Мен 20 августда Америкага қайтаман.

Kelly Stephany,
Intro. Uzbek

Баҳор

Баҳор бошланган. Ҳаво илиқроқ бўлган. Гуллар гуллайдилар. Жанубдан қайтиб, кушлар дарахтларда сайраб турибдилар.

Баҳор севги фасли. Йигитлар қизлар билан оромгоҳда учрашдилар. Йигитлар қизларга гулларни териб берадилар. Қизлар дўстлари билан учрашувдан кейин йигитлар ҳақида суҳбатлашадилар.

Севги жуда яхши ёки жуда ёмон. Севгилисини кўриб, йигит хурсанд бўлади ва ашула айтиб юборади. Севгилисидан ёмон гап эшитиб, йигит хафа бўлади ва йиғлаб юборади. Севиб қолиб, қизлар ей олмайдилар ва қулиб ўтирадилар.

Баҳорда дехқонлар севишлари мумкин эмас. Дехқонлар баҳорда пахтани экишлари керак. Афсус! Дехқонлар ҳар фаслда қулдик ишлашлари керак. Мен хурсандман, чунки мен дехқон эмасман.

Rebecca Gordan,
Intro. Uzbek

Менинг ёзим Ўзбекистонда

2004 йилнинг май ойида Ўзбекистонга бордим. Тошкентда, Америка элчихонасида ишладим ва Ўзбекистон одамларни жуда яхши кўриб қолдим. Элчихонада диний гуруҳларни ўргандим. Мен жуда кўп диний раҳбарлар - отин, пир, шайх, ва руҳоний билан учрашганман. Биз учрашувларда кўпинча рус тилида гаплашдик. Мен улардан муаммолар ҳақида сўрадим. Учрашувлардан кейин ахборот ёзиб, Вашингтонга юбордим. Ҳар куни кўп инглизча ва русча газеталар ўқидим. Менинг ишим ўзбек матбуотини ўқиш эди.

Мен ҳозир жуда кўп Ўзбекистондаги динлар ҳақида биламан. Ўзбекистонда 88% ҳамма одамлар мусулмон, 8% рус православ, 3% бошқа. Кўп ёш ўзбеклар ислом ҳақида кўпроқ ўрганишни хоҳлайдилар.

Мен ҳам Самарқанд, Бухоро, Урганч, ва Хивага бордим. Кўп чиройли ва ажойиб бинолар ва ёдгорликларни кўрдим. Ўзбек халқи меҳмондўст ва ҳимматли. Одамлар менга кўп овқат ва совғалар берганлар. Ўзбекистонда олган иш тажрибам ҳам жуда ёқимли эди. Мен хурсанд, чунки майда Ўзбекистонга яна бораман. IREX ташкилотидан ишлаб, кўп ўрганмоқчиман ва бошқа шаҳарларга бормоқчиман.

Stephanie Hockman,
Intro. Uzbek

Ўзбекстон чегараси

1924 йилдан олдин Ўзбекистон давлати йўқ эди. Олдин Ўрта Осиёда учта хонлик бор эди. Булар Бухоро, Хива, ва Қўқон хонликлари эди. Бу хонликлар

жуда эски, лекин бақувват эмас эди. Шунинг учун Русслар Ўрта Осиёни босиб олди. 1924 йилда Советлар бешта Республикалар учун янги чегара ташкил қилди. Янги чегара эски чегарага турдош эмас эди. Хива ва Бухоро Ўзбекистонга берилди. Ўзбекистон Ўрта Осиёнинг иккита катта шаҳарлари, Самарканд билан Бухорони олди. Булар Ўрто Осиёнинг тарихи учун жуда муҳим. Амир Тимурнинг пойтахти Самаркандда жойлашган эди.

Ўзбекистон ҳам Ўрта Осиёнинг муҳимроқ агро-участкаларини олди. Фарғона водийси Ўзбекистон учун жуда муҳим. Кўп Ўзбекистон-нинг пахтаси Фарғонада ўсади. Афсуски, Ўзбекистонда Ўрта Осиёнинг катта дарёлари бошланмайди. Қирғизистон билан Тожикистон дарёларнинг бошини бошқаради. Бу вазият ҳеч ким учун яхши эмас. Шунинг учун келажақда мумкин уриш бўлади. Ўрта Осиёнинг чегаралари халқларнинг яхши яшашлари учун қилмаган. Ўзбекистон аҳолисининг 80 фоизи ўзбеклар лекин кўп ўзбеклар Ўзбекистонда яшамайдилар. Улар Ўзбекистонга яқин -- Қозоғистон, Қирғизистон, ва Тожикистонда яшайдилар.

Clint Burkholder,
Intern. Uzbek

Тарихни унутманг

Олтмиш йил олдин Иккинчи Жаҳон уруши тугади. Кўп мамлакатлар ветеранлари бунини хотирлайдилар. Ўзбекистон учун уруш 22 июнь 1941 йилда бошланди. Бу кунда немис армияси СССРга хужум қилди. Юз минг немис аскарлари узун чегара бўйи Россия ва бошқа

мамлакатларга кирдилар. Жуда кўп совет аскарлари яраландилар ва ҳалок бўлдилар. Бу вақтда Ўзбекистон СССР таркибида эди, шунинг учун бир неча минг одамлар Ўзбекистоннинг қишлоқ ва шаҳарларидан урушга келдилар. Афсуски, жуда кам қайтиб келдилар.

Уруш вақтида Шўро ҳукумати муҳим қарор қабул қилди. Россиянинг ғарбий қисмидан завод ва фабрикалар Ўрта Осиёга кўчирилди. Демак, кўп заводлар Ўзбекистонга олиб келинди. Урушдан олдин Ўзбекистонда кам заводлар бор эди. Бир йилдан ортиқ вақт давомида немис армияси кўпинча Россиянинг ғарбий қисмини эгаллади. Аммо, 1945 йилда СССР ва АҚШ армиялари ғалаба қозонди. Ҳозир Ўзбекистонда 9 май - ғалаба байрами ўзгартирилди. Ҳозир бу байрам "Хотира байрами", ҳамма вафот этган одамларни хотирлаш учун. Ҳар бир мамлакатда ветеранларни хотирланиши керак, чунки мустақиллик ва эркинлик жуда қиммат. Агар сиз тарихни унутсангиз, тарихдаги ёмон воқеалар қайтарилиши мумкин -- дейди америкаликлар.

James Jones,
Intern. Uzbek

Yulduz Usmonova

Yulduz Usmanova O'zbekistonda ko'p sabablardan, anchadan beri juda muhim va mashhur ayol. U albatta dunyo sanatiga o'zinning sanadini qo'shib kelmoqda, ammo u ham o'zbek xalqiga millat madaniyatni namoish etadi.

U mar'd bo'lish, kishilar o'z yo'lini topish to'g'risida, ashulalarida va intervylarida gapiradi. Ayniqsa u ishonadiki, zamonaviy o'zbek ayollari uchun, o'tmishga qaraganda hozir ko'proq

muammolar bor. O'tmishda, ayollarda ko'p farzandlar bor edi, uyida qolishi kerak edi, tamom. Lekin, Yulduz xohlaydiki, ayollar ham o'z maqsadiga erishsin. Ular bunga erishish uchun ko'p ishlashi kerak. Shunga o'xshab, O'zbekiston ham hozirda ikki narsalarni hohlaydi. O'zbekiston milliy an'analarni unutmog'chi emas. Biroq Sovet davridan keyin, yangi vaziyat bor. Aksariyat ishlashi kerak. Boshqa q'arbiy mafkura kirib kelmoqda. Yulduz ba'zan bu zamonaviy tashvishlar haqida ashula aytadi. U o'zi juda zamonaviy ayol. Lekin u musiqasida an'anaviy narsalarni qoldirishga haraqat qiladi.

Uning ashularidan ba'zida Jadidlar so'zlari bor. Misol uchun; y bitta "Binafsha" degan ashulasini aytadi. Mashhur Cholpan degan shoir ham "Binafasha" she'rini yozgan. Boshqa, "Shoh va gado" ashulasida ko'p o'xshashlik ham borga o'xshaydi.

Ammo Yulduz "Jadidlarga" va ongli harakatga o'xshashliklarni ko'rsatishni inkor etadi. Biroq u ba'zan siyosatchi. Bir vaqt Yulduz Do'stlik Saroyini kontserti uchun ijaraga olmoqchi edi, lekin mumkin emas edi. O'zbek matbuoti xabar berdiki, u boshliqlarga qarshi, baribir kontsertini Do'stlik Saroyning old tomonida berishini aytdi. Boshqa vaziyatda, hokimiyat kontsertlarini man etdi.

Gapirish qiyin, u o'zbeklar uchun kim? Boshqa mamlakatlarga Yulduz muqarrar o'zbek. Aksariyatga, u tanish bo'lmagan madaniyatdan kelgan. O'zbeklar uchun u ba'zan juda ko'p zamonaviy bo'lib ko'rinadi. Lekin shularga qaramay, unda kuchli mustaqil ruh bor, va Yulduz xalq vakillari oz bo'lgan mamlakatda, bitta vakil.

Jane Van Tuyl,
Advanced Uzbek

INDIANA UNIVERSITY

Department of Central Eurasian Studies

Central Eurasian Journal
Department of Central Eurasian Studies
Indiana University
Goodbody Hall Room 157
1011 East 3rd St.
Bloomington, Indiana 47405-7005